

ALIANCE
CENTER
DUŠEVNÍHO
ZDRAVÍ

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

ALIANCE CENTER DUŠEVNÍHO
ZDRAVÍ, z.s.

Posláním ACDZ je prostřednictvím rozvoje funkční sítě center duševního zdraví zlepšovat kvalitu a efektivitu péče o lidi s duševním onemocněním v ČR.

Jsme nově vzniklou zastřešující a profesní organizací center duševního zdraví. Sdružujeme všechna CDZ v ČR. Spolupracujeme se státními orgány a jinými veřejnoprávními subjekty na zkvalitňování systému péče o duševní zdraví, prosazujeme centra duševního zdraví jako významnou a moderní formu péče o duševní zdraví. Zastupujeme a hájíme zájmy center duševního zdraví ve společnosti. Podporujeme vznik nových center duševního zdraví. V rámci členské základny vytváříme podmínky pro rozvoj kvality poskytovaných služeb, a to jak zdravotních, tak sociálních. Veřejně informujeme o výsledcích a dopadu péče center duševního zdraví.

Datum vzniku Aliance center duševního zdraví, z.s: 30. 6. 2021

Zakladatelé:

Fokus Praha, z.ú., FOKUS Vysočina, z.ú., ESET, Psychoterapeutická a psychosomatická klinika, s.r.o., a Telemens s.r.o.

Orgány spolku k 31.12. 2023:

Shromáždění členů je nejvyšším orgánem ACDZ. Tvoří ho statutární zástupci jednotlivých členských organizací.

Výbor ACDZ je výkonným orgánem ACDZ.

Předsedkyně výboru: Anna Šimonová

Místopředseda výboru: Petr Hudlička

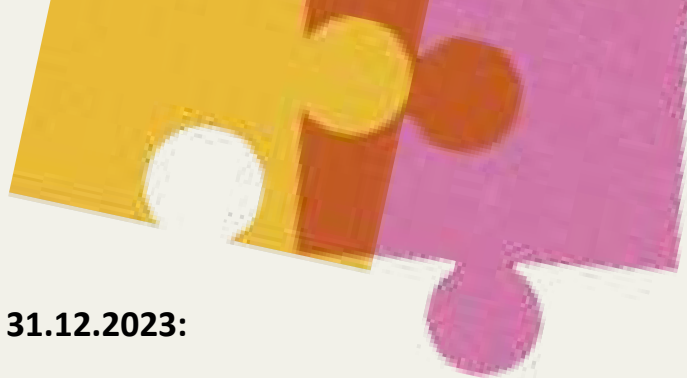
Členové výboru: Marek Fiala, Jan Mácha, Petr Moravec, Ondřej Pěč, Jan Stuchlík, Petra Hnáťová Uhlířová

Dozorčí rada je kontrolním orgánem ACDZ.

Předseda: Gracián Svačina

Členové dozorčí rady: Zuzana Kozáková, Kateřina Mozrová

Počet členů k 31.12.2023:

Počet řádných členů: 35

Počet přidružených členů: 4

Počet zastoupených CDZ: 34

Seznam členských organizací k 31.12.2023

Řádné členství:

(Poskytovatelé, kteří provozují CDZ dle standardu MZ).

Asociace Trigon, o.p.s.

Dům tří přání, z.ú.

ESET – HELP, z. s. Fakultní nemocnice Brno

Fokus Labe, z.ú.

FOKUS – Opava, z.s.

Fokus Praha, z. ú.

FOKUS Vysočina, z. ú.

Charita Uherské Hradiště

Městská nemocnice Ostrava

Péče o duševní zdraví, z.s.

Psychiatrická léčebna Šternberk

Psychiatrická nemocnice Havlíčkův Brod

Psychiatrická nemocnice v Kroměříži

Psychiatrie-ambulance, s.r.o. Společnost Mana, o.p.s.

TELEMENS, s. r. o.

Centrum služeb a podpory Zlín, o.p.s.

Duševní zdraví, o. p. s.

ESET, Psychoterapeutická a psychosomatická klinika, s. r. o.,

FOKUS Karlovarský kraj z.ú.

FOKUS Mladá Boleslav z.s.

FOKUS – Písek, z.ú.

FOKUS Tábor, z.s.

Charita Frýdek-Místek

Ledovec, z.s.

Nemocnice ve Frýdku-Místku

Práh jižní Morava, z.ú.

Psychiatrická nemocnice Bohnice

Psychiatrická nemocnice Jihlava

Psychiatrická nemocnice v Opavě

Sdružení ozdravoven a léčeben okresu Trutnov

Spolek Ulice Plzeň

Ústřední vojenská nemocnice –

Vojenská fakultní nemocnice Praha

Přidružené členství:

(Poskytovatelé, kteří mají zájem provozovat CDZ dle standardu MZ).

FOKUS Liberec o.p.s.

Oblastní charita Polička

MENS SANA, z.ú.

Spirála Ostrava, z.ú.

Výbor a dozorčí rada ACDZ

Výbor a dozorčí rada jednají společně.

Počet jednání: 6

Sociální a zdravotní sekce ACDZ

Sekce jsou platformou pro odbornou diskusi.

V roce 2023 se sekce nesešly.

Platforma sociální, zdravotní části CDZ a psychologů

ACDZ ve spolupráci s AKS převzala organizaci a pokračování online platformem započaté v rámci reformy péče o duševní zdraví

V roce 2023 probíhaly platformy:

Platforma psychologů:

Koordinátor: Zuzana Staňová (klinický psycholog CDZ Opava)

Počet účastníků: 6-8 účastníků.

Počet setkání: 4

Platforma sociální části:

Koordinátor: Blanka Veškrnová (AKS), Anna Šimonová (ACDZ)

Počet účastníků: 20 – 35 účastníků

Počet setkání: 3

Platforma zdravotní části:

Koordinátor: Blanka Novotná (ACDZ)/od 1.1.2024 Martina Vobořilová

Počet účastníků: 20 – 35 účastníků

Počet setkání: 3

Platforma společná:

Koordinátor: Blanka Veškrnová (AKS), Anna Šimonová (ACDZ)

Počet účastníků: 30 – 40 účastníků

Počet setkání: 3

Činnost výboru a dozorčí rady

- Spolupráce s WHO** v rámci poskytování podpory v oblasti duševního zdraví v CDZ pro ukrajinské uprchlíky. ACDZ i v roce 2023 požádalo WHO o pokračování projektu podpory uprchlíkům z Ukrajiny v ČR. V roce 2023 ACDZ realizovalo 1 projekt zaměřený na poskytování péče v oblasti duševního zdraví mezi Ukrajinskými uprchlíky v ČR v 7 krajích ČR.
- Na nově vzniklou **Národní radu pro duševní zdraví** byly prostřednictvím člena Rady předsedkyně AKS odeslány podněty k dalšímu směřování transformace systému péče o duševní zdraví v ČR. Podněty za ACDZ byly v oblastech:
 - Legislativní ukotvení CDZ. Od 1.1. 2015 nabývá účinnosti změna uvedená v zákoně o soc. službách i o zdrav. službách, která zavádí CDZ jako novou službu na soc. zdravotním pomezí provozovanou pouze jedním právním subjektem. Dle dohody mezi MZ a MPSV by toto ustanovení mělo být zrušeno a nahrazeno současnou praxí - tedy možností provozovat CDZ 1 nebo 2 právními subjekty na základě dohody o spolupráci. Doposud nebyl zveřejněn žádný návrh na změnu zákona.
 - Vytvoření národního plánu podpory a vzniku CDZ. Závazný dokument, jehož obsahem je personální a finanční zajištění vzniku nových CDZ, metodické doporučení pro vznik dalších cca 70 CDZ v ČR, propojení národní strategie a krajských střednědobých plánů.
 - Zapojení Krajů do reformy péče o duševní zdraví - analyzovat ve spolupráci s Kraji aktuální stav reformních kroků, existenci plánu či podpory rozvoje sítě komunitních služeb pro lidi s duševním onemocněním. Iniciovat spolupráci s Kraji a jejich zapojení do reformy, tak aby byl zachován cíl projektu Deinstitutionalizace - koordinace a podpora rozvoje komunitních služeb v jednotlivých krajích.

3. **Aktualizace Stanov ACDZ** a návrhu Jednacího řádu.
4. Organizace červnové setkání členů ACDZ na Shromáždění členů v Pardubicích
5. **Přijetí nových členů:** Spolek Ulice Plzeň, Fokus Liberec, Pro zdraví 21, z.ú., MENS SANA, z.ú., Spirála Ostrava, z.ú., Dům tří přání.
6. **Zrušení členství** SPC Fénix o.p.s. z důvodu ukončení provozování CDZ a nepožádání o přidruženého členství.
7. Sběr dat CDZ za rok 2022.
8. **Komunikace se členy** – osobní setkání se 30 CDZ. Mapování aktuální situace v CDZ, potřeby členů a jejich silné stránky. Osobní setkání s Jakubem Sekerou, který během roku 2023 – 2024 sbírá formou polostrukturovaného rozhovoru informace.
9. **Změna na pozici místopředsedy:** od 30.10. 2023 zvolen výborem Petr Hudlička místo odstoupivší Blanky Novotné. Kooptací dle volebního řádu zvolen další člen výboru za zdravotní část Petra Hnátová Uhlířová (PN Jihlava).
10. **Data za CDZ:** vytvoření pracovní skupiny pro komunikaci s ÚZIS a zadání pravidelných reportů o datech z CDZ.
11. Zapojení 2 zástupců do pravidelných **setkání krajských koordinátorů** pro podporu rozvoje sítě služeb v oblasti péče o duševní zdraví.

Souhrnná data za CDZ za rok 2023

- Členské organizace ACDZ v roce 2023 zřizovaly celkem 34 CDZ, z toho:
 - 31 CDZ pro osoby s vážným duševním onemocněním (SMI),
 - 1 CDZ pro osoby se závislostí,
 - 2 CDZ pro děti a dospívající.
- CDZ byla v 18 případech zřizována jedním subjektem a 16 případech dvěma.

1. Data k CDZ / SMI

- Územní působnost CDZ/SMI oscilovala mezi 67 000 – 330 000 obyv., průměr činil 135 000 obyv., medián 120 000 obyv.
- Ve spádovém území všech CDZ/SMI žije zhruba 4,17 mil. obyvatel = cca 38% všech obyvatel ČR (meziroční navýšení o 2 %)
- Počet uživatelů: **5 749 osob**;
 - o 1 CDZ mělo průměrně 185 uživatelů; medián 178
 - o počet uživatelů přepočtený na 100 tis. obyvatel: 41 – 314 osob, průměr na 1 CDZ / 100 obyvatel 152 osob; medián 153 osob
 - o Nově přijatí uživatelé: 4 % - 56%, průměr 28%; medián 30%
 - o Ukončení: 2% - 48%, průměr 26%; medián 26%
 - o Počet zájemců na 1 CDZ: 0 – 316 (průměr 83, medián 55 osob)
 - o **S mladistvými ve věku od 16 let (celkem 132 osob) pracovalo 58 % CDZ/SMI (18) – 109% nárůst oproti 2022**

2. Data k CDZ pro děti a dospívající

- 2 týmy, územní působnost 1,485 mil. obyvatel
- Celkem 489 uživatelů, z toho 170 nově přijatých a 153 ukončených; 228 osob v režimu „zájemce“

3. Data k CDZ pro osoby se závislostí

- 1 tým, územní působnost 172 tis. obyvatel
- 108 uživatelů,
- z toho 72 nově přijatých a 25 ukončených; 25 osob v režimu „zájemce“

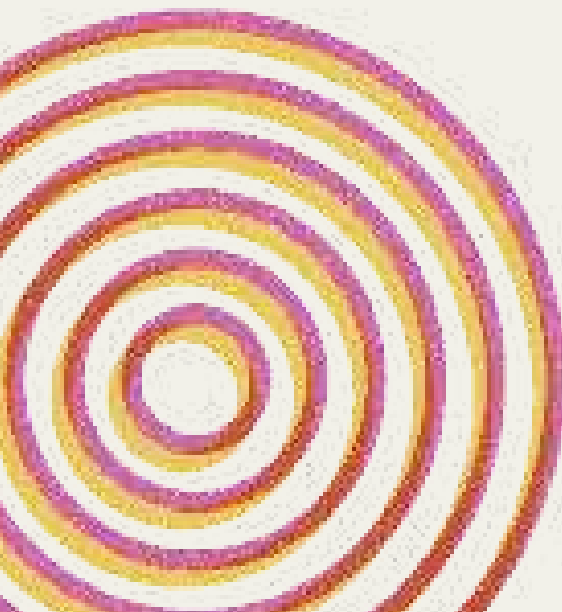

Počty pracovníků v přímé péči za všechna CDZ

pozice	Počet	úv.
klinický psycholog /psycholog ve zdravotnictví	76	38,5
psychiatr, vč. dětských	73	31,02
sestra pro péči v psychiatrii, vč. dětských	153	128,22
všeobecná sestra	68	58,7
sociální pracovník	215	186,02
další odborný prac. v soc. sl. (např. adiktolog, arteterapeut, psycholog v soc.sl., rodinný poradce, speciální pedagog ...)	18	10,99
peer pracovník	46	24,9
pracovník v sociálních službách (bez peer pracovníka)	61	48,5
Pracovníků přímé péče - celkem	710	526,85
vedení a administrativa	104	46,55
ostatní provozní zaměstnanci (např. úklid, údržba...)	38	10
Pracovníků obslužných - celkem	142	56,55

4. Multidisciplinární týmy (CDZ/SMI v přípravě) – přidružení členové ACDZ

- 4 týmy, územní působnost 751 tis. obyvatel
- 183 uživatelů

Projekty v roce 2023

Projekt: Posílení kapacity komunity zdravotnických služeb v ČR poskytováním MHPSS uprchlíkům z UA a hostitelské populaci
Realizace: 1. 3. – 30. 11. 2023
Financováno WHO ČR

Od vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině 24. února 2022 čelí Česká republika ležící tisíc kilometrů od ohniska bojů bezprecedentní uprchlické krizi. V roce 2023 osciluje ukrajinská populace v ČR okolo 350 000 osob, čímž tvoří více než 3 % české populace. Členové Aliance center duševního zdraví se ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací aktivně zapojili do pomoci ukrajinským občanům na poli duševního zdraví.

Na základě mapování situace připravenosti Center duševního zdraví v 9 krajích v roce 2022 a pilotním provozu ve 3 krajích bylo identifikováno 7 regionů s výraznou potřebou služeb duševního zdraví a psychosociální podpory a podpůrných aktivit pro uprchlíky. V roce 2023 jsme zahájili poskytování intervencí pro ukrajinské uprchlíky, kteří potřebovali podporu v oblasti duševního zdraví nad rámec veřejného zdravotního pojištění s cílem posílit kapacity CDZ na zlepšení psychické pohody a odolnosti uprchlíků. Péče probíhá rovnoměrně na většině území ČR skrze regionální Centra duševního zdraví. Na péči se podílejí odborníci z oblastí psychiatrie, psychologie, logopedie, sociální práce, speciální pedagogiky, adiktologie, tlumočníci a dalších profesí. Zásadní moment je integrace ukrajinských specialistů z řad ukrajinských uprchlíků do multidisciplinárních týmů CDZ.

Projekt poskytoval psychosociální podporu a terapeutické služby, které pomáhali uprchlíkům vyrovnat se s psychickým stresem a tísní, snížit úzkost a depresi, posílit jejich sebedůvěru, a tím podpořit účast v integračních programech, komunitních aktivitách nebo např. posílit jejich dovednosti pro úspěšné zaměstnání, ale také např. zlepšit pozitivní zvládnání psychických obtíží. CDZ mohla poskytovat intenzivní podporu těm uprchlíkům z Ukrajiny, u nichž se objevilo závažné duševní onemocnění. V případech uprchlíků hospitalizovaných v psychiatrických nemocnicích CDZ spolupracovala s nemocnicí a podporovala přístup orientovaný na zotavení a fungování v běžném životě. Zejména ukrajinští psychologové zaměstnaní v týmech CDZ umožňovali podporu při jejich návratu do běžného prostředí po kritické fázi hospitalizace a poskytovali následnou sociální a zdravotní podporu.

V období od března do listopadu 2023 poskytlo 7 týmů CDZ o celkovém počtu 24 odborníků na duševní zdraví (z nichž bylo 30 % bylo ukrajinských psychiatrů nebo psychologů) celkem 2439 konzultací. Podpořili jsme více než 350 osob a jejich rodin. Bylo realizováno 157 aktivit pro děti. Odborníci na duševní zdraví pomáhali dětem a mládeži adaptovat se na nové prostředí, novou školu, spolužáky, vyrovnat se se šikanou, překonat strach a věci, které viděli nebo prožili, nebo problémy způsobené zneužíváním návykových látek rodiči. Poskytli jsme 404 konzultací specializovaných služeb (psychologických, psychoterapeutických a psychiatrických) a 616 konzultací zaměřených na nespécializovanou psychosociální podporu. Ty pomáhaly uprchlíkům řešit jejich psychické problémy, které souvisejí s úzkostí, strachem, psychickým stresem a tísní, zneužíváním návykových látek nebo duševními nemocemi diagnostikovanými na Ukrajině. Prostřednictvím 520 intervencí v rámci asistenčních sociálních služeb pomáhali členové týmu uprchlíkům adaptovat se v novém prostředí, řešit obtížnou finanční a pracovní situaci.

Hlavní dopady naší práce s ukrajinskými uprchlíky

- Snížení psychického stresu a traumatu - mnoho ukrajinských uprchlíků zažilo nebo bylo svědky násilí, což vedlo k posttraumatické stresové poruše (PTSD), úzkosti a depresi. Psychologická péče může pomoci zpracovat tyto zážitky a zmírnit symptomy PTSD. Uprchlíci často přišli o své blízké, domovy a celý svůj způsob života. Terapie může pomoci zvládnout smutek a přijmout nové životní okolnosti.

- Zvýšení psychické odolnosti a adaptability - psychologická péče pomáhá uprchlíkům rozvíjet dovednosti pro zvládání stresu a nepříznivých situací, což je klíčové pro jejich dlouhodobé duševní zdraví. Pomoc při adaptaci na novou kulturu, jazyk a životní podmínky je nezbytná pro snížení úzkosti a zlepšení celkové pohody.
- Zlepšení rodinných vztahů a sociálních vztahů - konflikty a nucené vysídlení často narušily rodinné vztahy. Rodinná terapie nebo podpůrné skupiny pomohly obnovit zdravou rodinnou dynamiku a vyrovnat se se ztrátami. Poskytli jsme prostor pro komunikaci a porozumění v komunitách, kde uprchlíci žijí. To zlepšuje osobní vztahy a komunikaci.
- Integrace do nových komunit - děti často čelí šikaně a nevhodnému chování ze strany vrstevníků kvůli odlišným společenským normám a kulturním rozdílům. V mnoha případech jsme intervenovali ve školách, s učiteli a psychologickými poradci, abychom zprostředkovali a zlepšili atmosféru.

Všechna centra duševního zdraví, která se do péče o Ukrajinské uprchlíky zapojila, současně začlenila do svých týmů i odborníky na duševní zdraví přímo z řad Ukrajinských uprchlíků. Tento fakt znamenal obrovský posun i v kvalitě poskytované péče, a to zejména v oblasti odbourání jazykové bariéry, znalosti kulturních a jiných zvyklostí.

Děkujeme Světové zdravotnické organizaci a všem zúčastněným CDZ za realizaci pomoci v regionech:

Hlavní město Praha

Centrum psychosomatické medicíny Praha (ARP Cepsymed)

Středočeský kraj

Centrum duševního zdraví pro děti a adolescenty (Pro zdraví 21 z.ú.)

Plzeňský kraj

Centrum duševního zdraví Plzeň (Ledovec, z.u.)

Centrum duševního zdraví Klatovy (Ledovec, z.u.)

Ústecký kraj

Centrum duševního zdraví pro adiktologické pacienty Ústí nad Labem (DRUG – OUT Klub, z. s.)

Jihočeský kraj

Centrum duševního zdraví Strakonice (FOKUS - Písek z.ú.)

Liberecký kraj

Centrum duševního zdraví Fokus Liberec z.ú.

Karlovarský kraj

Centrum duševního zdraví Karlovy vary (FOKUS Karlovarský kraj z.ú.)

Centrum duševního zdraví Cheb (FOKUS Karlovarský kraj z.ú.)

Detail: <https://www.acdz.cz/projekty> ,

https://www.facebook.com/profile.php?id=61556671271449&locale=cs_CZ

Fotografie byly pořízeny během projektových aktivit a jsou zveřejněny se souhlasem všech zúčastněných.

Finanční a ekonomické údaje za rok 2023:

Výdaje	5 240 565 Kč
grant WHO nákup služeb CDZ	5 151 765 Kč
grant WHO mzdové náklady	88 800 Kč
nákup služeb	11 700 Kč

Příjmy	5 339 865 Kč
členské příspěvky	111 000 Kč
grant WHO	5 228 865 Kč

Hospodářský výsledek 99 300 Kč

Kontakt:

Aliance center duševního zdraví, z.s.

Sídlo: Úvalská 3411/47, Strašnice, 100 00 Praha 10

IČ: 10889191

Spisová značka: L 74965 vedená u Městského soudu v Praze

Datová schránka: 97dex4t

Bankovní účet: 2802062704/2010 vedený u Fio banky

Web: www.acdz.cz

